

Volwassenenonderwijs

**Onderwijssecretariaat van de
Steden en Gemeenten van de
Vlaamse Gemeenschap v.z.w.**

Leerplan   LINEAIRE OPLEIDING

Studiegebied   **Huishoudelijk Onderwijs**

Opleiding   **KLEDING**
3 leerjaren
4 lestijden/week

Onderwijsvorm/
Graad   **BSO 3 (voorheen HSBL)**

---

bestelnummer: 0/3/2001/59

LEERPLAN BEROEPS SECUNDAIR ONDERWIJS

3-JARIGE OPLEIDING
4 LESTIJDEN/WEEK

Studiegebied: Huishoudelijk Onderwijs	
<i>opleiding</i>	<i>KLEDING – BSO 3</i>

LESSENTABEL			
Vak	1ste leerjaar	2de leerjaar	3de leerjaar
PV Kleding	3	3	3
TV Kleding	1	1	1
Totaal	4u/week	4u/week	4u/week

1 TEN GELEIDE

De eigenheid van het kledingonderwijs vraagt dat theorie en praktijk van alle leerstofonderdelen geïntegreerd worden aangebracht. Het is dan ook wenselijk dat de 4 lessen door eenzelfde leerkracht worden gegeven. In elk geval is voortdurende coördinatie en overleg noodzakelijk.

2 BEGINSITUATIE

In het eerste leerjaar Kleding BSO3 vinden we cursisten met:

- een grote verscheidenheid van leerniveau (zowel geschoolde als niet geschoolde cursisten);
- een groot verschil in leeftijd;
- een zeer uiteenlopende sociale achtergrond.

3 ALGEMENE DOELSTELLINGEN

- Naast vaardigheden, technisch en socio-cultureel inzicht is het nodig dat de cursist blijk geeft van een onmiddellijk levensgerichte persoonlijkheidsontwikkeling.
- Systematisch, doelgericht, onder leiding en zelfstandig kunnen werken.
- Gericht zijn op het in acht nemen van de veiligheidsreglementering.
- Blijk geven van persoonlijkheid en eigen smaak t.o.v. het marktaanbod van kleding.
- Gericht zijn op kwaliteit.
- Creatief zijn.
- Zelfstandig een eenvoudig werkstuk kunnen realiseren uitgaande van een bestaande vorm.

4 ATTITUDES

- Objectief en kritisch ingesteld zijn.
- Openstaan voor nieuwe technieken.
- Ordelijk en nauwkeurig kunnen werken.
- Veilig, efficiënt en milieubewust kunnen werken.
- In groepsverband kunnen functioneren.

5 SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN

De specifieke doelstellingen zijn onderverdeeld in basis- en uitbreidingsdoelstellingen.

De basisdoelstellingen (B) moeten door nagenoeg alle cursisten worden bereikt, de uitbreidingsdoelstellingen (U) kunnen aangewend worden als middel tot differentiatie.

6 ALGEMENE METHODOLOGISCHE WENKEN

De cursisten moeten ervaren dat ze heel wat meer aankunnen dan ze zelf vermoeden; we moeten hen meer zelfvertrouwen geven door de doelstellingen aan te passen aan hun ontwikkelingsniveau, hun ervaringswereld en hun interessesfeer (inspelen op de beginsituatie).

Een specifieke didactische benadering moet daarbij aansluiten.

Zij moet vooral concreet en minder verbaal-abstract georiënteerd zijn en een vormingspatroon ontwikkelen dat afwijkt van de andere secundaire onderwijsvormen door bijvoorbeeld in te gaan op de persoonlijke problemen van de cursist, waar dit nodig blijkt.

Een eigen inbreng leidt vanzelfsprekend tot een hogere graad van betrokkenheid en motivatie.

De cursisten worden zo actief mogelijk betrokken bij het lesgebeuren.

Er wordt gewerkt volgens de 5 fasen van het technologisch proces.

Modellen en te verwerken grondstoffen worden door de leerkracht bepaald in overleg met de cursisten, rekening houdend met de voorschriften van het leerplan, de mogelijkheden en de interesse van de cursisten.

Aansluitend bij het profiel van de cursisten wordt de theorie steeds in functie van de praktijk behandeld.

Vakkenintegratie en projectmatig werken zijn zeker mogelijk en, gezien de talrijke didactische voordelen, steeds aan te raden.

7 STRUCTUUR EN INHOUD

Kleding 1ste leerjaar

- * PV Kleding 3 u/week
- * TV Kleding 1 u/week

Toelatingsvoorwaarden Kleding BSO3 - 1ste leerjaar:

Hij/Zij die voldaan heeft aan de voltijdse leerplicht. (zie omzendbrief SOZ (83) 12 (28/06/83) - gemeenschappelijk deel S.O.)

ALGEMENE DOELSTELLINGEN

Te bereiken op het einde van het 1ste leerjaar Kleding BSO3:

- een naaimachine kunnen gebruiken, kleine storingen kunnen ontdekken en kunnen opheffen;
- verschillende soorten vezels kunnen herkennen en de voor- en nadelen ervan kennen;
- de stof op de juiste manier kunnen verwerken;
- modellen kunnen kiezen;
- maten kunnen nemen als basis voor de patroonkeuze;
- lichaamsmaten kunnen nemen als basis voor het aanpassen van het patroon;
- bijhorigheden kunnen kiezen in functie van het werkstuk;
- werkstukken kunnen uitvoeren volgens een gegeven werkvolgorde;
- kenmerken van goedpassende kledingstukken kunnen herkennen;
- handvaardigheid verwerven bij de afwerking van de kledingstukken;
- nauwkeurig en zelfstandig kunnen werken;
- zin voor zorg en afwerking tonen.

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
		Patroonstudie	
De nodige maten correct kunnen opmeten.	B	Maat nemen.	Lengte- en breedtematen
De begrippen "patroon", "snijpatroon", "knipplan" kennen.	B		
Onder begeleiding een basispatroon kunnen tekenen.	U	Tekenen basispatroon.	
Het nut van een basispatroon inzien.	B		
Zelfstandig snijpatroon en knipplan kunnen maken.	B	Tekenen van een snijpatroon en een knipplan.	
Inzicht hebben in de opbouw van de basisrok.	B		
De functie van de neep kunnen uitleggen.	B	Studie van de neep.	
Neepverwerking in de basisrok kunnen uitleggen.	B	Neepverwerking.	
Neepverwerking in de basisrok kunnen toepassen.	U		
Een patroon uit een raderblad kunnen opzoeken, tekenen en aanpassen.	B	Uitraderen van een patroon.	
		Aanpas	
De pasvolgorde correct kunnen toepassen.	B	Pasvolgorde.	
Evenwicht kunnen opzoeken.	B	Kenmerken van een goedvallend kledingstuk.	
Onder begeleiding fouten kunnen opzoeken en verbeteren op een persoon.	B	Fouten verbeteren op een persoon.	

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
Eenvoudige werkstukken kunnen maken.	B		<ul style="list-style-type: none"> • Short • Kussenhoes, dekbedovertrek, laken, kussensloop • Strijkplankhoes • Basisrok met voering • Badjas of fleece • Plat stuk bloes of hemd • Eenvoudige zomerjurk
Onder begeleiding fouten kunnen opzoeken en verbeteren op een patroon.	B	Fouten verbeteren op een patroon..	
		De afwerking	
Zelfstandig merktekens kunnen nemen.	B		
Zelfstandig een kledingstuk kunnen knippen en pasklaar maken.	B	Draadrichting, zelfkant, vleug. Patroon van de stof	
Een werkstuk kunnen afwerken aan de hand van een instructiefiche, een opgegeven werkvolgorde, een demonstratie of een voorbeeld.	B		
Een rits tweezijdig overdekt kunnen afwerken.	B		
Lendenband overdekt kunnen afwerken.	B		
Een open split overdekt kunnen afwerken.	B		
De gesloten split overdekt kunnen afwerken.	U		
Gebruik van voering overdekt kunnen afwerken.	B		
Enkele en dubbele inleg overdekt kunnen afwerken.	B		
Rechte zak overdekt kunnen afwerken.	B		
Tricot kunnen verwerken.	B		

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
		De naaimachine en overlock	
De steekvorming van de naaimachine kunnen instellen.	B	Steken: <ul style="list-style-type: none"> • Soorten • Lengte • breedte 	De rol van de organen die: <ul style="list-style-type: none"> • De bovendraad aanvoeren • De onderdraad aanvoeren • De stof vasthouden • De stof verplaatsen
Het doel en de werking van het grijpermechanisme kennen.	B		
Het transportmechanisme kennen.	B	Onder- en boventransport.	De verschillende systemen, de werking en de verschillende persvoeten bespreken.
Eenvoudige storingen kunnen verhelpen.	B	Gebruik van de handleiding.	
Eenvoudig onderhoud kunnen uitvoeren.	B	Gebruik van borsteltje en olie.	
De naaimachine correct en veilig kunnen gebruiken.	B	Veiligheid.	
De naaimachine kunnen instellen voor speciale stoffen.	B		Aangepaste garens, aangepaste persvoet, aangepaste steekregeling, ...
De functies van de overlockmachines kunnen bespreken.	B		De verschillende soorten. Het vademmen van de machine.
De overlock correct en veilig kunnen gebruiken.	B	Veiligheid.	
		Het materiaal	
De algemeen gebruikte vezels kunnen benoemen en herkennen.	B	De brandproef.	<ul style="list-style-type: none"> • De natuurlijke vezels • De synthetische vezels • Allerlei meningen van natuurlijke en synthetische vezels • ....
De voor- en nadelen van de verschillende stoffen, gebruikt voor een rok, kennen.	B	Stof: geweven of gebreid Grondstoffen.	

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
Het uitzicht en de benaming van de verschillende wollen weefsels kunnen opnoemen.	U		
De hulpgrondstoffen kunnen aanwenden en kunnen kiezen in functie van stof en model.	B	<ul style="list-style-type: none"> • garens • knopen • haken en ogen • drukknopen • ritssluitingen 	
		Werkstukken	
Een eenvoudig werkstuk kunnen vervaardigen, rekening houdend met de vijf stappen van het technologisch proces.	B	<ul style="list-style-type: none"> • Behoefte (probleem) • Oplossing zoeken (kiezen) • Uitvoeren (realiseren) • Ingebruikname • Evalueren (beoordelen) 	

Kleding 2de leerjaar

- * PV Kleding 3 u/week
- * TV Kleding 1 u/week

Toelatingsvoorwaarden Kleding BSO3 - 2de leerjaar:

- a) Hij/Zij die in een afdeling met dezelfde oriëntatie ofwel het 1ste leerjaar van de hoger secundaire technische of beroepsleergangen, ofwel het 2de leerjaar van een hoger secundaire technische of beroepsschool, beëindigd heeft met 50 % van het totaal der punten;
- b) of slaagt voor een toelatingsexamen. (wanneer de cursisten de Nederlandse taal niet beheersen kan een toelatingsproef hier uitsluitel over geven)

ALGEMENE DOELSTELLINGEN

Te bereiken op het einde van het 2de leerjaar Kleding BSO3:

- modellen kunnen kiezen;
- werkdocumenten en technische tekeningen voldoende kunnen lezen;
- een basispatroon zelfstandig kunnen omvormen in functie van de genomen lichaamsmaten;
- over de noodzakelijke naadwaarden in functie van de afwerking kunnen oordelen;
- controle kunnen uitvoeren op de naadlengtes en merktekens;
- bijhorigheden oordeelkundig kunnen kiezen in functie van het werkstuk;
- basiskennis in verband met passen kunnen toepassen in gewijzigde vormen;
- experimenteel pasfouten kunnen opsporen en verbeteren op persoon en patroon;
- de grondstof en de hulpgrondstoffen verantwoord kunnen kiezen en aankopen in functie van het te realiseren stuk;
- zin voor zorg en afwerking tonen.

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
		Patroonstudie	
Onder begeleiding een basispatroon kunnen tekenen.	U	<ul style="list-style-type: none"> • Lijnpatroon • Modelpatroon 	Plaatsbepaling van platstuk, naden, zakken, sluitingen, ...
Het nut van een basispatroon inzien.	B		
Inzicht verwerven in de opbouw van het basiscorsage.	B	<ul style="list-style-type: none"> • Patroon overnemen uit raderblad 	<ul style="list-style-type: none"> • De opbouw van het basiscorsage en basismouw • Corsage met gedeeltelijke borstneep Mouw met gedeeltelijke borstneep • Corsage met verwerkte borstneep Mouw met verwerkte borstneep
De nepen in een corsage gedeeltelijk en volledig kunnen verwerken.	B	<ul style="list-style-type: none"> • Neepverplaatsing en neepverwerking 	In coördinatie met de uit te voeren kledingstukken.
Het juiste corsage kunnen kiezen in functie van het model en de personen.	B		
Het basiscorsage onder leiding kunnen omvormen tot een lijnpatroon (volgens model).	U		
Aantonen dat door het inknippen en openschuiven van het patroon wijdte kan verkregen worden.	B		Plooien aan de mouwkop
Begrijpen dat vorm en afmetingen van de mouw in overeenstemming moeten zijn met deze van de armuitsnijding van het corsage.	B		
Inzien waarom toegifte in de kop van de mouw verwerkt wordt.	B		
De waarde van de toegifte kennen en weten dat deze moet aangepast worden aan model en stofsoort.	B		

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
Basispatronen van kragen kunnen omvormen tot modelkragen.	B		Studie van de kragen: <ul style="list-style-type: none"> • Officierskraag • Kraag uit twee delen: voet en omval • Kraag uit één deel: voet en omval
Onder leiding van de leerkracht kunnen oordelen over volumes en belijning (taillering, verbreding en uitdieping).	B		
De bustenneep kunnen verplaatsen in functie van het model.	U		
De algemene lijn en belijning van een model kunnen zien en bespreken.	B		
Weten wat in- en uitkerend profiel betekent.	B		
Het belang van profiel-verwerking in de jurk inzien.	B		
Verhoudingen kunnen schatten.	B		
Maten kunnen opnemen en toepassen op het patroon van de pantalon.	B		Studie van pantalon.
		Aanpas	
De kenmerken van een goedvallend kledingstuk herkennen.	B		
De volgorde bij de aanpas weten.	B		
Pasfouten kunnen ontdekken.	B	<ul style="list-style-type: none"> • Lengtefouten • Breedtefouten • Scoliosisfouten • Schouderdaling • Fouten van mouwinzet • Fouten van kraagbreedte en kraagaanzet 	

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
Fouten in het patroon en op de persoon kunnen verbeteren.	B		
		De afwerking	
Alle stukken op een juiste manier kunnen afwerken.	B		
Zin voor zorg en afwerking verwerven.	B		
Aanpasfouten op pantalon kunnen verbeteren.	B		
De sluiting van een pantalon kunnen afwerken.	B		Ritssluitingen.
Inzicht verwerven in de verschillen tussen de grondpatronen voor een kind en een volwassene.	B	Buikneep verwerken	
Werkdocumenten en technische tekeningen voldoende kunnen lezen om na demonstratie de taak zelfstandig te kunnen uitvoeren.	B		
De plaats en de grootte van de knoopsgaten kunnen bepalen in functie van het model.	B		
De plaats van de knopen kunnen aanduiden.			
De knopen kunnen aannaaien volgens hun functie.			
Een mouw kunnen instikken in een open armsgat en in een gesloten armsgat.	B		
		Het materiaal	
De eigenschappen van de textielgrondstoffen kennen om ze op de juiste manier te kunnen verwerken.	B		
Soorten kleefstoffen kennen.	B		

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
De kleefstoffen kunnen kiezen in overeenstemming met de verwerken grondstoffen.	B		
De verschillende schouderkussens kennen en kunnen kiezen in functie van het kledingstuk en van het model.	U		
		Werkstukken	
Een werkstuk kunnen vervaardigen rekening houdend met de vijf stappen van het technologisch proces.	B	<ul style="list-style-type: none"> - Behoeftte (probleem) - Oplossing zoeken (kiezen) - Uitvoeren (realiseren) - Ingebruikname - Evalueren (beoordelen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kleed, overgooier, ensemble • Kinderkledij • Pantalon • Eenvoudige vest

Kleding 3de leerjaar

- * PV Kleding 3 u/week
- * TV Kleding 1 u/week

Toelatingsvoorwaarden Kleding BSO3 - 3de leerjaar:

- a) Hij/Zij die in eenzelfde afdeling ofwel het 2de leerjaar van de hoger secundaire technische of beroepsleergangen, ofwel het 3de leerjaar van een hoger secundaire technische of beroepsschool, heeft beëindigd met 50 % van het totaal der punten;
- b) of slaagt voor een toelatingsexamen. (wanneer de cursisten de Nederlandse taal niet beheersen kan een toelatingsproef hier uitsluitend over geven)

ALGEMENE DOELSTELLINGEN

Te bereiken op het einde van het 3de leerjaar Kleding BSO3:

- modelwijzigingen kunnen aanbrengen in het patroon met gebruik van de handleiding;
- het patroon kunnen vervolledigen met de noodzakelijke delen voor de afwerking;
- kennis hebben van de voornaamste textielvezels in functie van de aankoop en de verwerking;
- voeringstechnieken functioneel kunnen uitvoeren;
- het kledingstuk zelfstandig kunnen aanpassen, verbeteren en afwerken;
- experimenteel de fouten kunnen verbeteren op persoon en patroon;
- bijhorigheden i.v.m. het werkstuk oordeelkundig kunnen kiezen, combineren en gebruiken;
- zelfstandig een werkvolgorde kunnen opstellen en uitvoeren;
- getekende of geschreven informatie in verband met de afwerking kunnen lezen en uitvoeren;
- verschillende machines kunnen gebruiken;
- de totale kwaliteit kunnen beoordelen;
- zelfstandig kunnen werken in de aangegeven functies.

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
		Patroonstudie	
Een basispatroon met behulp van de handleiding kunnen tekenen.	U		
Lichaamsmaten kunnen opmeten en kunnen toepassen in het patroon.	B	<ul style="list-style-type: none"> • Modelstudie van een winterjas • Modelstudie van een mantelkleed • Modelstudie van een tailleur 	Studie en opbouw van: <ul style="list-style-type: none"> • Raglanmouw • Ingezette mouw (mantelmouw) • Mantelkraag • Kraag en opslag • Aansluitende mouw • Rechte mantelmouw • Mouw met elleboogneep • Tailleurmouw • Sjaalkraag
Een basispatroon kunnen omvormen tot een lijnpatroon in functie van het model.	U		
Het kledingstuk zelfstandig kunnen aanpassen en verbeteren.	B		
Het kledingstuk voldoende zelfstandig kunnen afwerken (rekening houdend met de kwaliteitseisen).	B		
De grondstof op de juiste manier kunnen verwerken.	B		
Hulpgrondstoffen kunnen kiezen in functie van de grondstof en het model.	B		
		Patroonstudie	
Het nut kunnen aantonen van de juiste volgorde bij de aanpas.	B		

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
Kenmerken van een goed passend kledingstuk kunnen aanwenden voor het ontdekken van fouten.	B	Ontdekken van de kernmerken van pasfouten: <ul style="list-style-type: none"> • Lengtefouten • Breedtefouten • Scoliosisfouten • Schouderdaling • Fouten van mouwinzet • Fouten van kraagbreedte en kraagaanzet 	
Het verband kunnen leggen tussen kenmerken en oorzaken om de fout juist te kunnen benoemen.	B		
Experimenteel de fouten kunnen verbeteren op de persoon en in het patroon.	B		
Basiskennis in verband met passen kunnen toepassen in gewijzigde vormen.	B		
		De afwerking	
De juiste werkwijzen kennen voor het maken van verschillende soorten knoopsgaten.	B	<ul style="list-style-type: none"> • Het kleermakersknoopgat • Het gebiedsknoopsgat 	
De plaats en de grootte kunnen bepalen in functie van het model en van de knoop.	B		
Soorten zakken kennen en kunnen opnoemen.	B	<ul style="list-style-type: none"> • De gebiedsde zak • De geïncrusteerde zak • Zak met neerhangende klep 	
Het nut en gebruik van de zakken kennen.	B		
Inzicht krijgen in de verschillende delen van de zakken.	B		
Vaardigheid verwerven bij het afwerken van de zakken.	B		

DOELSTELLINGEN	B/U	LEERINHOUDEN	METHODOLOGISCHE WENKEN
De soorten kragen kennen en kunnen herkennen in een model.	B	<ul style="list-style-type: none"> • Kraag en opslag • Sjaalkraag 	
De verschillende delen van de kragen kennen en kunnen opnoemen.	B		
De juiste manier kennen voor het afwerken van kragen.	B		
		Het materiaal	
De eigenschappen van de textielgrondstoffen kennen en ze op de juiste manier kunnen verwerken.	B		
De diverse materialen van elkaar kunnen onderscheiden.	B	Indeling naar hun oorsprong: <ul style="list-style-type: none"> • Natuurlijke vezels: katoen, vlas, wol, zijde, haarsoorten • Kunstmatige - synthetische vezels 	
De verschillende schouderkussens kennen en kunnen kiezen in functie van het kledingstuk en van het model.	B		
De juiste handgrepen en werkmethoden kunnen toepassen.	B		
Nepen gedeeltelijk en volledig kunnen wegwerken.	U	- Nepen wegwerken	
		Werkstukken	
Een moeilijk werkstuk kunnen vervaardigen rekening houdend met de vijf stappen van het technologisch proces.	U	<ul style="list-style-type: none"> - Behoeftte (probleem) - Oplossing zoeken (kiezen) - Uitvoeren (realiseren) - Ingebruikname - Evalueren (beoordelen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Winterjas of vest • Tailleur • Gelegenheidskledij • ...

10 EVALUATIE

Het leerplan voorziet niet in concrete opdrachten. Opgaven moeten opgesteld worden in functie van de te bereiken doelstellingen, de beschikbare tijd en het voorhanden zijnde materiaal en materieel.

Elke doelstelling van het leerplan moet ten minste één keer geëvalueerd worden.

Als alle cursisten alle opgaven uitgevoerd hebben en alle criteria geëvalueerd werden, is het duidelijk of de doelstellingen bereikt werden.

Wanneer de cursisten een werkstuk vervaardigen of een opdracht uitvoeren, krijgt elk aspect hiervan de aandacht.

Binnen de doe-activiteiten zijn een aantal factoren te onderscheiden :

- . cognitieve factoren: b.v. inzicht, argumentatie, ideeën, technische kennis;
- . psycho-motorische vaardigheden : b.v. juiste weergave van verhoudingen, gebruik van materialen, oog-handcoördinatie, evenwicht;
- . werkmethode en attitudes: b.v. werken binnen vooropgestelde limieten, thema's, tijd, aantallen en formaten; orde en netheid, afwerking, presentatie, inzet, organisatie, sociale omgang, veiligheidsbewustzijn, verantwoordelijkheidsgevoel, nauwkeurigheid, zelfstandigheid;
- . beoordelingsvermogen.

Er kan ook op verschillende momenten worden geëvalueerd: tijdens het opstellen van een bewerkingsvolgorde, tijdens of na een bewerking of na een afwerking. Duidelijke afspraken met de cursisten zijn hierbij noodzakelijk. Indien deze openheid er niet is, ontstaan betwistingen en blijft zelfevaluatie uit.

Evaluatie van PV Praktijk is een oordeel over :

- . een proces: evaluatie van de vorderingen en attitudes op geregelde tijdstippen en bij momentopnames tijdens de realisatie of dienstverlening;
- . een product: evaluatie van het product of de gepresteerde dienst.

Een zinvolle opdracht werkt een zinvolle evaluatie in de hand. Stimuleer de cursisten door positieve appreciatie, maar wijs op fouten en tekortkomingen. Tussentijdse evaluaties en de evolutie van de cursist zijn van groot belang voor de eindevaluatie.

Maak duidelijke afspraken met de cursist, zo wordt het werk voor iedereen eenvoudiger. Leg bij elke opdracht uit op welke aspecten de nadruk ligt. De cursist ontwikkelt zo het vermogen om het eigen werk te evalueren. Een vereiste eigenschap van elke volwassene in zijn arbeid is immers zelfevaluatie.

Wij verwijzen naar de bundels over Evaluatie

EVAL AV : Algemene vakken - 1995

EVAL DOE : Doe-activiteiten TV, KV, PV - 1995

11 MINIMALE MATERIELE VEREISTEN

Klassikaal:

- naaimachine;
- werktafel
- overlock;
- strijkijzer en/of strijkpers;
- strijkplank(en);
- mouwplank(en);
- passpiegel;
- kniptafel;
- pasruimte of scherm;
- paspop.

12 BIBLIOGRAFIE

ARGON S.

Précis d'histoire du costume - Le costume masculin
(Jacques Lanore, Paris, 224788)

BELBIE

Het kostuum door de eeuwen heen
(Cantecleer, De Bilt, 313842)

DE BACKER R.

Mens, Kleding, Mode
(Beukenlaan 24, 9820 St.-Denijs-Westrem)

DELBOURG

La mode pour la vie
(Editions Autrement, 204899)

GERARD J.

De mode 1830-1920
(Heideland, Orbis)

KONIG R.

Sociologie van de mode
(Aula nr 124)

LAKEMAN M. & VAN DE STADT A.
Cultuur en kledinggedrag in de 20^e eeuw
(Wolters, Noordhoff, Groningen)

LATOOR A.
Tovenaars van de grote mode
(Bussum, Ruys)

LAVIER J.
Kostuumgeschiedenis
(Cantecleer, De Bilt, 203245)

PORTNOY E.
De geklede mens
(Cantecleer, De Bilt, 274914)

PROCTER J.
Zo ben je op je best
(Het Spectrum, Antwerpen, 284782)

SALVY CL.
J'ai vu vivre la mode
(Paris, Athéne, Fayard)

TILKE M.
Encyclopédie du costume
(Albert Morancé, Paris, 334665)

WOLDRINGH M.
Kostuumgeschiedenis
(Wolters, Noordhoff, Groningen)

DRAKE N.
Hedendaagse mode-illustraties
(I.P.B., Jesusstraat, Antwerpen)

DUCHESNEAU
Passeport de beauté
(I.P.B. Jezusstraat, Antwerpen)

IRELAND P.S.
Modetekenen
(Cantecleer, De Bilt)

KENNETH F.
Geheimen van de couturiers
(Cantecleer, De Bilt)

LOEFF & UBBINK
Ontwerpen en presenteren
(Cantecleer, De Bilt)

VAN GIJSEL

De illusie van de modetekening

(Cantecleer, De Bilt)

CENTEXBEL

Bibliotheek - Textiellaboratorium

Campus U.G. Zwijnaarde, 9000 Gent

C.E.T.I.H.

Règlages courants de la surgeteuse-raseuse

(I.P.B., Jezusstraat, Antwerpen)

COBOT

Centrum voor opleiding, bij- en omscholing van de textiel- en breigoednijverheid.

Mediatheek informatie, Burggravenlaan 40, 9000 Gent.

COBOT

Mediatheek - inventaris

(Burggravenlaan 40, Gent)

C.R.D.P. - CAEN

Les machines spéciales de fabrication

(I.P.B., Jezusstraat, Antwerpen)

C.R.D.P. - CAEN

De stiksteekmachine

(I.P.B., Jezusstraat, Antwerpen)

DE BRUYN A.

Basistechnieken, textiele werkvormen

(Wolters, Noordhoff, Groningen)

DE CRAECKER, e.a.

Textieltechnologie

Uitgeverij Plantyn, Deurne.

DETEX

Stoffenvademecum, 4 delen met grote stalen

(Wolters, Noordhoff, Groningen)

ETITEX

Het textiel ABC (1996)

Montoyerstraat 24, 1000 Brussel.

FEBELTEX

(Belgische Federatie van de Textielnijverheid)

Textielbenamingen

Montoyerstraat 24, 1000 Brussel.

HOFER, A.

Stoffe 1: Textilrohstoffe - Garne - Effekte, Schriftenreihe der Textil - Wirtschaft

Deutscher Fachverlag GMBH Frankfurt am Main.

HOFER, A.

Stoffe 2: Bindung - Gewebemusterung - Veredlung, Schriftenreihe der Textil - Wirtschaft
Deutscher Fachverlag GMBH Frankfurt am Main.

Hoger Rijksinstituut voor Textiel en Kunststoffen

Documentatiecentrum

Voskenslaan 372, 9000 Gent.

IVOC v.z.w.

Instituut voor vorming en onderzoek in de confectie.

Montoyerstraat 31 - 1000 Brussel.

Tel. 02/511 53 50

Fax. 02/511 71 91

IVOC-Vormingscyclus,

Textielgrondstoffen voor de confectie, 1996

STV-studie

“Van Taylor naar tailor?”

“Teamwerk in de kleding- en confectiesector”

door Patrick Roelandt

STV-brochure

“Slank is in de mode?”

Teamwerk in de kleding- en confectiesector”

door Patrick Roelandt.

RUCA-studie

“Arbeidsorganisatie in een veranderende confectie-industrie”

door Rik Huys.

HIVA-studie

“Opleiding op maat van werknemers”

door Mieke van Gramberen.

IVOC-dossier

“Stikwerk discussiestof”.

“Praktisch handboekje voor de confectiemedewerker”

“Kwaliteitszorg in de confectie. Praktische wegwijzer voor de confectioneur die vooruit wil”.

“De kleding- en confectiesector in België”.

IVOC-Confectie-knipsekrant (gratis abonnement).

SCHRIJNEMAKERS e.a.

Textielwaren

(Wolters, Noordhoff, Groningen)

TEN CATE

De productie van textiel

(I.P.B. Jezusstraat, Antwerpen)

VAN PAASSEN en RUYGROK
Textielwaren
Uitgeverij Wolters - Noordhoff.

ALDRICH W.
Patroontekenen: Herenkleding
(I.P.B., Jezusstraat, Antwerpen)

ALDRICH W.
Patroontekenen: Dameskleding
(I.P.B., Jezusstraat, Antwerpen)

BOIS, VIALARD
Enseignements de la coupe pour vêtements féminins
(I.P.B., Jezusstraat, Antwerpen)

C.E.T.I.H.
Patronage-Graduation - Chemiserie masculine
(CETIH, Paris 294787)

ESMOD
Méthode de coupe: Vêtements féminins
(I.P.B., Jezusstraat, Antwerpen)

ESMOD
Méthode de dessin
(I.P.B., Jezusstraat, Antwerpen)

HOUDRE
Patrons de vêtements masculins
(I.P.B., Jezusstraat, Antwerpen)

VAUCLAIR W.
Méthode de coupe pour hommes
(I.P.B., Jezusstraat, Antwerpen)

VEKEMAN A. & ROELS L.
VR-Basisvormgeving in de kleding
(VEROCAD - St.-Baafkouter 1, 9110 Gent)

VROOM F.
Basistechnieken Mode en Kleding
(Wolters, Noordhoff, Groningen)

13 NUTTIGE ADRESSEN

IPB

Jezusstraat 16
2000 Antwerpen

ETTIX

Lange Leemstraat 137
2018 Antwerpen
Tel. 03-230 18 70

COBOT

Burggravenlaan 40
9000 Gent

IVOC

Montoyerstraat 31
1000 Brussel
Tel. 02-511 53 50

Nationaal Katoeninstituut

Handelstraat 10
1040 Brussel

Nationaal Wolsecretariaat

Rogiercentrum 18/4
1210 Brussel

Nationaal Vlasinstituut

Koningsstraat 74
1040 Brussel

Provinciaal Textiel- en Kostuummuseum Vrieselhof

Leerkracht kan hier ook informatie vinden, er kunnen workshops aangevraagd worden voor:
weven, spinnen, ...
Schildesteeweg 79
2520 Ranst
Tel. 03-383 46 80

Aters-handwerken

Handwerkbenodigheden, creatieve materialen, ...
Dageraadplaats 29
2018 Antwerpen
Tel. 03-239 14 63

14 INHOUD

<i>LESSENTABEL</i>	2
<i>1 TEN GELEIDE</i>	3
<i>2 BEGINSITUATIE</i>	3
<i>3 ALGEMENE DOELSTELLINGEN</i>	3
<i>4 ATTITUDES</i>	4
<i>5 SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN</i>	4
<i>6 ALGEMENE METHODOLOGISCHE WENKEN</i>	4
<i>7 STRUCTUUR EN INHOUD</i>	5
<i>10 EVALUATIE</i>	23
<i>11 MINIMALE MATERIELE VEREISTEN</i>	24
<i>12 BIBLIOGRAFIE</i>	24
<i>13 NUTTIGE ADRESSEN</i>	29

COLOFON

Dit leerplan kwam tot stand in samenwerking met de Inrichtende Macht Brugge.